

Finansutskottets betänkande

2025/26:FiU39

Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag om åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt. Lagförslaget innebär att livsmedelsbutiker och apotek som huvudregel ska vara skyldiga att ta emot kontanter som betalning för försäljning av varor och tjänster på fysiska försäljningsställen som har bemannad kassa. Skyldigheten ska dock inte gälla om den innebär att säkerheten för verksamhetens personal inte kan upprätthållas på försäljningsstället. Skyldigheten ska heller inte gälla om det finns risk för att försäljningsstället behöver läggas ned på grund av kostnaden för att hantera kontanter eller om det finns något godtagbart skäl för att neka att ta emot kontant betalning vid en enskild försäljning, t.ex. skäl att misstänka penningtvätt. Lagförslaget innebär också att konsumenter ska kunna göra kontantsättningar i betryggande utsträckning i hela landet. Det ska vidare finnas behovsanpassade och även i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskasseinsättning för företag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Vidare föreslår utskottet ett tillkännagivande till regeringen. Utskottet anser att en utredning bör se över om – och i så fall om avgränsningar behövs – även det offentliga genom vissa offentligrättsliga tjänster kan omfattas av den skyldighet som föreslås i propositionen för livsmedelsbutiker och apotek.

Utskottet anser därmed att riksdagen bör bifalla delvis fyra motionsyrkanden och avslå övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns sex reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:199 Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt.

15 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden.....	7
Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt	7
Offentligrättsliga tjänster.....	9
Tillsyn och ingripande.....	11
Lagstiftningens framtida utformning i övrigt	12
Reservationer	17
1. Tillsyn och ingripande, punkt 3 (S, V)	17
2. Tillsyn och ingripande, punkt 3 (C).....	17
3. Tillsyn och ingripande, punkt 3 (MP).....	18
4. Lagstiftningens framtida utformning i övrigt, punkt 4 (S).....	18
5. Lagstiftningens framtida utformning i övrigt, punkt 4 (V).....	19
6. Lagstiftningens framtida utformning i övrigt, punkt 4 (C)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Följdmotionerna	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning,

2. lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:199 punkterna 1 och 2.

2. Offentligrättsliga tjänster

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att en utredning bör se över om – och i så fall om avgränsningar behövs – även det offentliga genom vissa offentligrättsliga tjänster kan omfattas av den skyldighet som föreslås i propositionen för livsmedelsbutiker och apotek, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna
2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 5,
2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 1,
2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del och
2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 1.

3. Tillsyn och ingripande

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2,
2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del och
2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 1 (S, V)

Reservation 2 (C)

Reservation 3 (MP)

4. Lagstiftningens framtida utformning i övrigt

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–4 och 6,
2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3–6 och
2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (V)

Reservation 6 (C)

Stockholm den 21 maj 2026

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Oscar Sjöstedt (SD), Gunilla Carlsson (S), Dennis Dioukarev (SD), Joakim Sandell (S), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Ida Drougge (M), Ida Gabrielsson (V), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Cecilia Rönn (L), Patrik Lundqvist (S) och Niklas Sigvardsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2025/26:199 Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt. Regeringen föreslår i propositionen en ny lag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att som huvudregel ta emot kontant betalning. Propositionen innehåller också ändringar i lagen (2010:751) om betaltjänster som innebär att konsumenterna ska kunna göra kontantinsättningar i hela landet och att det ska finnas behovsanpassade och i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskassainsättning för företag.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Fyra motioner har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

I ärendet har utskottet tagit emot en skrivelse.

Bakgrund

Användningen av kontanter i Sverige har minskat snabbt sedan ett antal år tillbaka. Frågan om kontanternas roll på betalningsmarknaden har varit föremål för flera utredningar under senare år. Det gäller exempelvis Riksbankskommitténs delbetänkande Tryggad tillgång till kontanter (SOU 2018:42) och Betalningsutredningens slutbetänkande Staten och betalningarna (SOU 2023:16). Den sistnämnda utredningen ansåg att det borde göras en ny översyn av kontanternas ställning och en prövning av behovet av ny lagstiftning, vilket resulterade i promemorian Kontantutredningen (Fi2024/00068) som ligger till grund för det här aktuella lagförslaget.

Kontanter (sedlar och mynt) som ges ut av Sveriges riksbank är lagliga betalningsmedel. Innebörden av detta är att var och en är skyldig att ta emot sedlar och mynt som betalning (prop. 1986/87:143 s. 64 och prop. 2021/22:41 s. 122). Skyldigheten kan dock avtalas bort i civilrättsliga förhållanden eller vissa offentligrättsliga förhållanden av civilrättslig karaktär.

Kontantkedjan består av kontantutgivning, depåverksamhet, uppräkningsverksamhet, kontanttransporter, försäljning av kontanter, tillgång till kontanter och betalning med kontanter. Riksbankens ansvar i fråga om kontantkedjan gäller kontantutgivning, depåverksamhet och övervakning av hanteringen av kontanter.

För att säkerställa en viss lägsta nivå på tillgång till kontanttjänster för konsumenterna och företag gäller sedan januari 2021 att de sex största

kreditinstituten på den svenska marknaden är skyldiga att tillhandahålla kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet. Det innebär att institut som tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner till konsumenter ska tillhandahålla platser för kontantuttag för konsumenter och att institut eller filialer som tillhandahåller betalkonton till företag ska tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar för företag.

Post- och telestyrelsen (PTS) utövar tillsyn över att kreditinstituten uppfyller sina skyldigheter att tillhandahålla kontanttjänster, medan Finansinspektionen ingriper mot överträdelser. Länsstyrelserna ska bevaka tillgången till grundläggande betaltjänster.

Utskottets överväganden

Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att som huvudregel ta emot kontant betalning. Lagförslaget innebär också att konsumenter ska kunna göra kontantinsättningar i hela landet och att det ska finnas behovsanpassade och i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskasseinsättning för företag.

Propositionen

Skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning

I propositionen konstaterar regeringen att kontantanvändningen har fortsatt att minska trots den skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontanttjänster som trädde i kraft den 1 januari 2021. Om tillgången till kontanter fortsätter att minska kan kontanter på sikt riskera att sakna reell betydelse som betalningsmedel. Därmed finns det enligt regeringen en risk för att den av riksdagen och regeringen fastställda målsättningen att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser inte kommer att kunna säkerställas i framtiden. En sådan utveckling innebär enligt regeringen allvarliga problem för samhället i stort som inte bara har att göra med utanförskap och bristande integritet för delar av befolkningen utan också med säkerhet, beredskap och effektivitet på betalningsmarknaden. Regeringen anser därför att en förebyggande lagstiftning bör införas för att säkerställa kontanternas fortsatta funktionalitet. Syftet är att säkerställa att dagens möjligheter till kontant betalning i livsmedelsbutiker och på apotek upprätthålls även framöver.

Regeringen föreslår därför en ny lag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning. Lagen innebär att livsmedelsbutiker och apotek ska vara skyldiga att ta emot kontanter som betalning för försäljning av varor och tjänster på fysiska försäljningsställen som har bemannad kassa. Skyldigheten begränsas till att ta emot kontant betalning upp till högst 0,1 prisbasbelopp¹ och inte fler än 25 mynt. Skyldigheten ska inte gälla om säkerheten för personal inte kan upprätthållas eller om kostnaden för kontanthantering är så stor att det finns risk för att försäljningsstället behöver läggas ned. En aktör ska också kunna neka att ta emot kontant betalning vid

¹ 0,1 prisbasbelopp motsvarar 5 920 kronor 2026.

en enskild försäljning om det finns något godtagbart skäl för det, t.ex. skäl att misstänka penningtvätt.

Det är livsmedelsbutikerna och apoteken som ansvarar för att skyldigheten att ta emot kontant betalning uppfylls. Regeringen anser att det med hänsyn till den goda kontantacceptansen hos berörda aktörer i nuläget inte finns behov av en tillsynsstruktur på området.

Skyldighet att tillhandahålla platser för kontantinsättningar för konsumenter

I betaltjänstlagen finns bestämmelser om skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster, bl.a. att kreditinstitut ska tillhandahålla platser för kontantuttag för konsumenter. När det gäller platser för insättning av kontanter är kreditinstitut i dag skyldiga att tillhandahålla sådana till företag men inte till konsumenter. Tjänsterna för företag, t.ex. insättningsautomater, är dock till viss del även tillgängliga för konsumenter.

Regeringen föreslår att det införs en skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla platser för kontantinsättningar även för konsumenter. Syftet är att säkerställa en lägsta nivå för konsumenters tillgång till kontanttjänster i hela landet, oavsett efterfrågan. Det är också i linje med EU:s mål att samtliga konsumenter i en medlemsstat ska ha tillgång till sådana tjänster utan att tvingas resa långt. Samma geografiska fördelning som i dag gäller för tillhandahållande av platser för dagskasseinsättningar för företag föreslås gälla för platser för kontantinsättningar för konsumenter. Det innebär att högst 1,22 procent av befolkningen ska ha längre än 25 kilometer till närmaste plats för kontantinsättning.

Tjänster för växelhantering och dagskasseinsättning

Regeringen föreslår vidare att sådana kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som tillhandahåller betalkonton till företag ska tillhandahålla behovsanpassade och även i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskasseinsättningar för företag.

Nuvarande bestämmelser i betaltjänstlagen innebär bl.a. att kreditinstitut ska tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar för företag. Förslaget i propositionen innebär därmed en komplettering av den befintliga skyldigheten som tydliggör att instituten i högre utsträckning än i dag bör tillhandahålla de tjänster som företag som tar emot kontanta betalningar har behov av i syfte att minska sårbarheten i infrastrukturen och möjliggöra en fortsatt kontantacceptans.

Tillsyn och ingripande

Bestämmelserna om tillsyn över och ingripanden mot kreditinstitut som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster i betaltjänstlagen ska enligt förslaget anpassas till att den skyldigheten utvidgas. Det betyder att Post- och telestyrelsens (PTS) tillsyn ska omfatta att kreditinstitutet uppfyller

sin skyldighet att tillhandahålla platser för kontantinsättningar för konsumenter och att Finansinspektionen ska ingripa mot institut som inte uppfyller skyldigheten. PTS tillsyn ska också omfatta att kreditinstitutet uppfyller sin skyldighet att tillhandahålla behovsanpassade och även i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskassainsättningar. Dessa tjänster ska dock inte omfattas av bestämmelserna om Finansinspektionens ingripande, dvs. föreläggande om rättelse eller beslut om sanktionsavgift.

Ikraftträdande

Regeringen föreslår att lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts några motioner som går emot att riksdagen godkänner regeringens lagförslag om åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag.

De följdmotioner som väckts med anledning av propositionen är förslag om tillkännagivanden i frågor som anknyter till lagförslaget. Motionerna behandlas i de följande avsnitten.

Offentlighetsrättsliga tjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om att en utredning bör se över om – och i så fall om avgränsningar behövs – även det offentliga genom vissa offentlighetsrättsliga tjänster kan omfattas av den skyldighet som föreslås i propositionen för livsmedelsbutiker och apotek, och detta tillkännager riksdagen för regeringen. Riksdagen bifaller därmed delvis motioner om offentlighetsrättsliga tjänster.

Motionerna

I motion 2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) anförs att en begränsning av skyldigheten att ta emot kontanter till apotek och livsmedelsbutiker innebär en alltför snäv avgränsning. Motionärerna anser att en utredning bör se över om, och i så fall med vilken avgränsning, även vissa offentlighetsrättsliga tjänster bör omfattas av den skyldighet som föreslås i propositionen för livsmedelsbutiker och apotek (yrkande 1). Också i kommittémotion 2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 1 framhålls att regeringen bör utreda en mer långtgående skyldighet att ta emot kontanter, inklusive för offentlighetsrättsliga tjänster samt tjänster av offentlighetsrättslig karaktär. I kommittémotion

2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkande 5 anförs att det bör införas en skyldighet för myndigheter, eller den som utövar myndighet, som tillhandahåller tjänster av offentligrättslig karaktär att ta emot kontanter på bemannade försäljningsställen. Också i kommittémotion 2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del efterfrågas ett krav på att offentliga aktörer ska kunna ta emot kontanter.

Propositionen

Regeringen anser att det inte bör införas någon generell bestämmelse om en skyldighet för det allmänna – olika myndigheter eller privata aktörer som bedriver myndighetsutövning – att ta emot kontant betalning. Regeringen framhåller bl.a. att förutsättningarna för att ta emot kontant betalning för olika offentligrättsliga tjänster, liksom allmänhetens behov av att betala med kontanter för dessa tjänster, får antas variera mellan olika sektorer, och frågan om behovet av att kunna betala med kontanter bör därmed bedömas från sektor till sektor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill först påminna om att innebörden av att kontanter är lagligt betalningsmedel är att var och en är skyldig att ta emot sedlar och mynt som betalning (prop. 1986/87:143 s. 64 och prop. 2021/22:41 s. 122). Skyldigheten kan dock avtalas bort i civilrättsliga förhållanden eller vissa offentligrättsliga förhållanden av civilrättslig karaktär. Det kan också göras undantag från skyldigheten i författning (se t.ex. 62 kap. 2 § skatteförfarandelagen [2011:1244]).

Utskottet anser i likhet med regeringen att det inte bör införas någon generell bestämmelse om en skyldighet för myndigheter, eller privata aktörer som bedriver myndighetsutövning, att ta emot kontant betalning. Som regeringen konstaterar i propositionen varierar förutsättningarna för att ta emot kontant betalning för olika offentligrättsliga tjänster, och likaså får allmänhetens behov av att betala med kontanter för dessa tjänster antas variera mellan olika sektorer. Frågan om behovet av att kunna betala med kontanter bör därmed bedömas från sektor till sektor.

Dock anser utskottet att den föreslagna lagstiftningen avseende skyldighet att ta emot kontanter innebär en alltför snäv avgränsning och i praktiken medför att huvudansvaret för att upprätthålla kontanterna som betalningsmedel överläts till en liten del av den privata sektorn. För att upprätthålla kontantkedjan och säkerställa kontanternas roll som lagligt betalningsmedel samt av beredskapsskäl bör en utredning se över om – och i så fall om avgränsningar behövs – även det offentliga genom vissa offentligrättsliga tjänster kan omfattas av den skyldighet som föreslås i propositionen för livsmedelsbutiker och apotek. Det bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Utskottet tillstyrker mot den bakgrunden delvis de här aktuella motionsyrkandena.

Tillsyn och ingripande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner med förslag om tillkännagivanden till regeringen om bl.a. tillsynsmekanismer för hur den nya lagen i fråga om livsmedelsbutiker och apotek följs.

Jämför reservation 1 (S, V), 2 (C) och 3 (MP).

Motionerna

Mikael Damberg m.fl. (S) framhåller i motion 2025/26:4013 yrkande 2 att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag om en lämplig tillsynsmekanism för hur den nya lagen i fråga om livsmedelsbutiker och apotek följs. I kommittémotion 2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del anför att regeringen bör återkomma med förslag om att inrätta ett tillsynsorgan för att säkerställa att lagstiftningen följs. Därtill anför i kommittémotion 2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 2 att regeringen bör återkomma med en plan om hur skyldigheten att ta emot kontanter kan förenas med ändamålsenlig tillsyn och sanktioner.

Propositionen

Med hänsyn till den goda kontantacceptansen hos berörda aktörer anser regeringen att det i nuläget inte finns behov av en tillsynsstruktur när det gäller skyldigheten för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning. Regeringen anser att de berörda företagen själva bör ansvara för att säkerställa att skyldigheten uppfylls så att det går att betala med kontanter på de aktuella försäljningsställena. Regeringen bedömer att de verksamheter som omfattas av skyldigheten, likt i dag, på ett välgrundat och väl motiverat sätt kommer att kunna avgöra när och var det finns behov av att begränsa skyldigheten att ta emot kontant betalning.

Den föreslagna skyldigheten är förenad med vissa begränsningar och undantag, och det är de aktörer som omfattas av den nya lagen – inte det allmänna – som enligt regeringen har bäst förutsättningar att avgöra hur skyldigheten ska uppfyllas i enskilda fall. Med hänsyn till detta och till den i dagsläget goda kontantacceptansen på området framstår det enligt regeringen inte som ändamålsenligt att förena den föreslagna skyldigheten med ett förfarande som innebär att en förvaltningsmyndighet ska utöva tillsyn över och ingripa mot livsmedelsbutiker och apotek vid påstådda överträdelser av den nya lagen.

Bestämmelserna om tillsyn över och ingripanden mot kreditinstitut som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster i betaltjänstlagen ska enligt regeringens förslag anpassas till att skyldigheten utvidgas. Regeringen anför vidare att det pågår en sammanläggning av PTS och Myndigheten för digital förvaltning som syftar till att skapa en renodlad digitaliseringsmyndighet. Därför avser regeringen skyndsamt att undersöka en flytt av tillsynsansvaret för kontanttjänster från PTS till en annan lämplig myndighet.

Utskottets ställningstagande

Utskottets uppfattning är, liksom regeringens, att det med hänsyn till den goda kontantacceptansen hos berörda aktörer i nuläget inte finns behov av en tillsynsstruktur när det gäller skyldigheten för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning. I stället bör de berörda företagen själva ansvara för att säkerställa att skyldigheten uppfylls så att det går att betala med kontanter på de aktuella försäljningsställena.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Lagstiftningens framtida utformning i övrigt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner med förslag om tillkännagivanden till regeringen om lagstiftningens framtida utformning. Förslagen handlar bl.a. om omfattningen av skyldigheten att ta emot kontanter och om kreditinstitutens kontanttjänster.

Jämför reservation 4 (S), 5 (V) och 6 (C).

Motionerna

I motion 2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) framhålls att också de som saknar betalkonto eller lever i digitalt utanförskap måste kunna sköta sina privatekonomiska åtaganden. Regeringen bör därför enligt motionärerna utreda förutsättningarna för att utöka möjligheterna att kontant betala räkningar och ta emot utbetalningsavier (yrkande 3). Samma motionärer understryker också behovet av att det införs en beloppsgräns för kontanta betalningar för att motverka penningtvätt (yrkande 4). Därutöver ser motionärerna också ett behov av att utreda statens respektive de privata aktörernas ansvar för att upprätthålla en robust transportinfrastruktur för kontanterna (yrkande 5). Slutligen anser motionärerna att samtidigt som åtgärder vidtas för att stärka kontanternas funktionssätt måste samhället sträva efter att fler ska inkluderas i den digitala betalningsmarknaden. Regeringen bör därför enligt motionärerna initiera ett arbete för att utveckla lösningar för digital inkludering på betalningsmarknaden (yrkande 6).

I kommittémotion 2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) anförs att kontantkravet bör utvidgas till att även omfatta caféer, restauranger, drivmedel, klädbutiker, resor med kollektivtrafik samt olika typer av fritidsaktiviteter (yrkande 1). Samma motionärer anför vidare att kontantkravet kan leda till såväl ökade rånrisiker som ökade kostnader för handlare och butiksinnehavare. Därför bör enligt motionärerna de nya reglerna om att ta emot kontanter utvärderas senast tre år efter att de införts (yrkande 2). Motionärerna framhåller vidare att det bör finnas en skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla manuell betalningsförmedling i rimlig utsträckning i hela landet (yrkande 3). Dessutom anser motionärerna att de kreditinstitut som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster ska ge andra kreditinstitut möjlighet att erbjuda kontanttjänster genom den infrastruktur som de är skyldiga att tillhandahålla (yrkande 4). Slutligen anser motionärerna att regeringen också bör återkomma till riksdagen med förslag på hur ett utvidgat ansvar för Riksbanken att garantera att kontanter kan användas i hela landet kan tydliggöras och formuleras (yrkande 6).

Enligt kommittémotion 2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del bör regeringen skyndsamt återkomma med ett bredare lagförslag som säkerställer tillgången till och hanteringen av kontanter i hela landet. Det innebär bl.a. en kombination av skärpta krav på marknadens aktörer och, vid behov, statligt upphandlade tjänster för att säkerställa en fungerande kontanthantering i hela landet. Motionärerna anser också att bankernas skyldighet att ta emot dagskassar från företag bör tydliggöras och utökas.

Propositionen

Omfattningen av skyldigheten att ta emot kontanter

Regeringens förslag innebär en skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning. Skyldigheten är enligt förslaget begränsad till att ta emot kontant betalning upp till 0,1 prisbasbelopp. Butikerna har alltså fortfarande en möjlighet men ingen skyldighet att ta emot större kontanta betalningar.

När det gäller frågan om det finns ett behov av en utvidgad skyldighet utöver livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontanter anför regeringen att det bör prövas från sektor till sektor och inte ryms inom ramen för det här aktuella lagstiftningsärendet.

Kreditinstitutens tjänster för kontantinsättning och kontant betalningsförmedling

Enligt gällande rätt är kreditinstituten skyldiga att tillhandahålla platser för insättning av kontanter till företag men inte till konsumenter. Tjänsterna för företag är till viss del även tillgängliga för konsumenter och t.ex. insättningsautomater används till stor del av konsumenter.

I propositionen föreslås en skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla platser för kontantinsättningar för konsumenter. Syftet med förslaget är enligt regeringen att säkerställa en lägsta nivå för konsumenters tillgång till kontanttjänster i hela landet, oavsett efterfrågan. Det är också i linje med EU:s mål att samtliga konsumenter i en medlemsstat ska ha tillgång till sådana tjänster utan att tvingas resa långt från sina hem för att nå dem.

Bestämmelserna i 9 kap. betaltjänstlagen vilar på förutsättningen att platser för kontanttjänster ska vara tillgängliga, dvs. ha rimliga öppettider och avgifter samt vara användarvänliga, dvs. för personer med funktionsnedsättning. Regeringen anser inte att det finns skäl att frånga den ordningen.

Regeringen framhåller att kontant betalningsförmedling, dvs. manuell service för att betala räkningar med kontanter, kan fylla en viktig roll för de personer som av olika anledningar inte kan hantera elektroniska betalningsmedel. Det finns dock som regeringen konstaterar ingen skyldighet för kreditinstituten att tillhandahålla kontant betalningsförmedling och de flesta bankkontor har avvecklat kontanthantering. Regeringen anser att det är viktigt att kreditinstituten tar ett större ansvar för att alla i samhället ska få tillgång till och kunna använda digitala betalningsmedel i praktiken. Det är samtidigt enligt regeringen viktigt att det fortfarande finns möjlighet att betala räkningar med kontanter för dem som av olika anledningar har svårt att hantera befintliga elektroniska betalningsmedel. Regeringen uppger att den avser att fortsätta följa utvecklingen på betalningsmarknaden.

Tjänster för växelhantering och dagskasseinsättning

I 9 kap. betaltjänstlagen finns en skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla platser för dagskasseinsättningar för företag. I propositionen föreslås en komplettering av den befintliga skyldigheten som ska tydliggöra att instituten ska tillhandahålla behovsanpassade och även i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskasseinsättningar för företag. Syftet är att minska sårbarheten i infrastrukturen och möjliggöra en fortsatt kontantacceptans.

Regeringen konstaterar att, i likhet med möjligheterna till upphämtning och deponering av dagskassa, Loomis Sverige AB i princip är ensam tillhandahållare av tjänster för växelhantering. Det gör kontantkedjan sårbar. Regeringen anser att kreditinstituten bör ta ett större ansvar för att erbjuda de tjänster för dagskasseinsättning som krävs för att upprätthålla en fungerande infrastruktur för kontanter. Tillgång till tjänster för växelhantering är enligt regeringen en grundförutsättning för att företag ska kunna hantera kontanta betalningar. Den föreslagna ordningen bör enligt regeringen ha karaktär av självreglering. Det innebär att det är det enskilda kreditinstitutet som avgör hur den nya kompletterande skyldigheten ska uppfyllas.

Tillträde till kontanttjänster

Regeringen konstaterar att det inte finns några hinder för kreditinstitut som inte omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster – t.ex. platser

för kontantuttag eller dagskasseinsättningar – att göra det i egen regi eller genom avtal med de kreditinstitut som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster. Mot den bakgrunden bedömer regeringen att det inte bör införas bestämmelser om tillträde till kontanttjänster för andra kreditinstitut än de som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster.

Riksbankens ansvar

När det särskilt gäller Riksbankens ansvar för kontantkedjan är det begränsat till kontantutgivning, depåverksamhet och övervakning av hanteringen av kontanter (4 kap. 2–8 §§ lagen [2022:1568] om Sveriges riksbank, riksbankslagen). Därutöver ska Riksbanken regelbundet eller på begäran lämna en redogörelse till riksdagens finansutskott för hanteringen av kontanter i Sverige (11 kap. 2 § riksbankslagen). Den nya riksbankslagen gäller sedan januari 2023. Enligt regeringens mening bör ändringar av Riksbankens ansvar för kontantkedjan förutsätta att aktuella bestämmelser i riksbankslagen har tillämpats under så lång tid att det finns underlag för att bedöma och utvärdera den nuvarande ordningen. Mot den bakgrunden anser regeringen att det saknas tillräckliga skäl för att ta initiativ till förändringar av Riksbankens ansvar för kontantkedjan.

Utskottets ställningstagande

Det finns som regeringen konstaterar i propositionen i dag ingen skyldighet för kreditinstituten att tillhandahålla kontant betalningsförmedling och de flesta bankkontor har avvecklat kontanthanteringen. I det sammanhanget är det viktigt att kreditinstituten tar ett större ansvar för att alla i samhället ska få tillgång till och kunna använda digitala betalningsmedel i praktiken. Samtidigt är det, som regeringen framhåller, också viktigt att det fortfarande finns möjlighet att betala räkningar med kontanter för dem som av olika anledningar har svårt att hantera befintliga elektroniska betalningsmedel. Utskottet noterar och välkomnar att regeringen uppger att den avser att fortsätta följa utvecklingen på betalningsmarknaden i denna del.

I fråga om beloppsgräns för kontanta betalningar för att motverka penningtvätt kan utskottet konstatera att skyldigheten i det aktuella lagförslaget är begränsad till att ta emot kontant betalning upp till 0,1 prisbasbelopp, dvs. i nuläget motsvarande knappt 6 000 kronor. Butikerna har således möjlighet, men inte skyldighet, att ta emot större belopp. Detta anser utskottet är en väl avvägd reglering.

När det gäller frågan om en eventuell utvidgad skyldighet att ta emot kontanter för fler än livsmedelsbutiker och apotek konstaterar utskottet liksom regeringen att det bör prövas från sektor till sektor och att det inte rymms inom ramen för det här aktuella ärendet.

Tillgång till tjänster för växelhantering är en grundförutsättning för att företag ska kunna hantera kontanta betalningar. Utskottet kan samtidigt konstatera att kontantkedjan är sårbar, eftersom det i dag i princip finns en

ensam tillhandahållare av tjänster för växelhantering. Utskottet vill här understryka att kreditinstituten bör ta ett större ansvar för att erbjuda de tjänster av dagskasseinsättning som krävs för att upprätthålla en fungerande infrastruktur för kontanter. Utskottet håller samtidigt med regeringen om att det bör vara det enskilda kreditinstitutet som ska avgöra hur den nya föreslagna kompletterande skyldigheten i fråga om behovsanpassade och i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskasseinsättningar ska uppfyllas.

Utskottet anser vidare i likhet med regeringen att det inte bör införas bestämmelser om tillträde till kontantjänster för andra kreditinstitut än de som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontantjänster. Som regeringen konstaterar finns det inget som hindrar kreditinstitut som inte omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontantjänster att göra det i egen regi eller genom avtal med de kreditinstitut som omfattas av skyldigheten.

Riksbankens ansvar i kontantkedjan utvidgades i samband med införandet av den nya riksbankslagen 2023. Utskottet ser i nuläget inget skäl att ta ytterligare initiativ till förändringar av Riksbankens ansvar i denna del.

Utskottet avstyrker därmed motionsyrkandena.

Reservationer

1. Tillsyn och ingripande, punkt 3 (S, V)

av Gunilla Carlsson (S), Joakim Sandell (S), Ingela Nylund Watz (S),
Ida Gabrielsson (V), Patrik Lundqvist (S) och Niklas Sigvardsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och
bifaller delvis motionerna

2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del och
2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi menar att det när en ny lagstiftning med krav på skyldigheter att ta emot kontanter införs är rimligt att denna åtföljs av en lämplig tillsynsmekanism. Regeringen bör därför snarast återkomma till riksdagen med förslag om en lämplig tillsynsmekanism för hur den nya lagen i fråga om livsmedelsbutiker och apotek följs.

2. Tillsyn och ingripande, punkt 3 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del och
bifaller delvis motionerna

2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och
2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringens lagförslag saknar ett tillsynsorgan med verklig kraft, vilket riskerar att göra lagen verkningslös. Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag om att inrätta ett tillsynsorgan för att säkerställa att lagstiftningen följs. Ett sådant organ behövs inte bara för att säkerställa att lagstiftningen följs, utan också för att utvärdera reformen inom två år.

3. Tillsyn och ingripande, punkt 3 (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP) yrkande 2 och
bifaller delvis motionerna

2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkande 2 och
2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del.

Ställningstagande

I regeringens förslag finns ingen tillsynsstruktur för butiker och apotek, utan företagen ska själva avgöra hur skyldigheten ska uppfyllas. Jag menar att om riksdagen vill skapa en faktisk skyldighet att ta emot kontanter måste den skyldigheten också vara möjlig att kontrollera och upprätthålla. Ett framtida lagförslag behöver därför kompletteras med tydlig tillsyn och sanktioner. Jag anser att regeringen bör återkomma med en plan för hur skyldigheten att ta emot kontanter kan förenas med ändamålsenlig tillsyn och sanktioner.

4. Lagstiftningens framtida utformning i övrigt, punkt 4 (S)

av Gunilla Carlsson (S), Joakim Sandell (S), Ingela Nylund Watz (S),
Patrik Lundqvist (S) och Niklas Sigvardsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3–6 och
avslår motionerna

2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–4 och 6 samt
2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del.

Ställningstagande

Vi står bakom regeringens lagförslag men menar att det finns behov av fler åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt.

Också de som saknar betalkonto eller lever i digitalt utanförskap måste kunna sköta sina privatekonomiska åtaganden. Regeringen bör därför utreda förutsättningarna för att öka möjligheterna att kontant betala räkningar och ta emot utbetalningsavier.

Kontanthantering är inte oproblemiskt. Rån och andra tillgreppsbrott har visserligen minskat, men det är fortfarande kontanter som oftast används vid olagliga transaktioner eftersom digitala transaktioner lämnar spår. Vi ser därför att det finns ett behov av en beloppsgräns för kontanta betalningar för att motverka penningtvätt.

Som bl.a. Riksbanken framhållit finns det sårbarheter i kontantförsörjningen till bankomater och handel. Eftersom kontantmarknaden är privatiserad och bankerna har det huvudsakliga ansvaret för att kunderna ska kunna sätta in och ta ut kontanter ser vi ett behov av att utreda statens respektive de privata aktörernas ansvar för att upprätthålla en robust transportinfrastruktur för kontanterna.

Slutligen anser vi att samhället samtidigt som åtgärder vidtas för att stärka kontanternas funktionssätt måste sträva efter att fler ska inkluderas i den digitala betalningsmarknaden. Regeringen bör därför initiera ett arbete för att utveckla lösningar för digital inkludering på betalningsmarknaden.

5. Lagstiftningens framtida utformning i övrigt, punkt 4 (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–4 och 6 samt
avslår motionerna

2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3–6 och

2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del.

Ställningstagande

Lagförslaget att livsmedelsbutiker och apotek ska vara skyldiga att ta emot kontanter är välkommet, men jag menar att skyldigheten borde utvidgas till att även omfatta kaféer, restauranger, drivmedel, klädbutiker, resor med kollektivtrafik samt olika typer av fritidsaktiviteter.

I fråga om handlares skyldighet att ta emot kontanter står en rad intressen mot varandra. Kontantkravet kan leda till såväl ökade rånrisker som ökade kostnader för handlare och butiksinnehavare. Därför bör de nya reglerna om att ta emot kontanter utvärderas senast tre år efter att de har införts.

Möjligheten att betala räkningar kontant över disk har minskat avsevärt under de senaste åren i takt med att bankkontor avvecklats. Jag menar att det bör finnas en skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla manuell betalningsförmedling i rimlig utsträckning i hela landet. De kreditinstitut som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster bör vidare ge andra kreditinstitut möjlighet att erbjuda kontanttjänster genom den infrastruktur som de är skyldiga att tillhandahålla.

Slutligen anser jag att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur ett utvidgat ansvar för Riksbanken att garantera att kontanter kan användas i hela landet kan tydliggöras och formuleras. Bakgrunden är att Kontantutredningen visade att det kan uppstå luckor mellan bankernas ansvar som regleras i lag och de behov som kan finnas i civilsamhället.

6. Lagstiftningens framtida utformning i övrigt, punkt 4 (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C) i denna del och
avslår motionerna

2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V) yrkandena 1–4 och 6 samt
2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 3–6.

Ställningstagande

Jag menar att lagförslaget i propositionen är ett välkommet men otillräckligt steg för att säkra kontanternas ställning och funktion. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma med ett bredare lagförslag som säkerställer tillgången till och hanteringen av kontanter i hela landet.

Ett av de största problemen i dag är bristen på möjligheter för företagare och föreningar att enkelt och kostnadseffektivt sätta in sina dagskassor. Bankernas skyldighet att ta emot dagskassor bör därför tydliggöras och utökas.

Att säkra tillgången till kontanter är också en grundläggande del av ett motståndskraftigt totalförsvaret. En kombination av skärpta krav på marknadens aktörer och, vid behov, statligt upphandlade tjänster kan vara nödvändig för att säkerställa en fungerande kontanthantering i hela landet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:199 Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Följdmotionerna

2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontantkravet även bör omfatta kaféer, restauranger, drivmedel, klädbutiker, resor med kollektivtrafik samt olika typer av fritidsaktiviteter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nya reglerna om att ta emot kontanter bör utvärderas senast tre år efter införandet och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas en skyldighet för kreditinstitut att tillhandahålla kontant betalningsförmedling i rimlig utsträckning i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de kreditinstitut som omfattas av skyldigheten att tillhandahålla kontanttjänster ska ge andra kreditinstitut möjlighet att erbjuda kontanttjänster genom den infrastruktur som de är skyldiga att tillhandahålla och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas en skyldighet för myndigheter, eller den som utövar myndighet, och som tillhandahåller tjänster av offentligrättslig karaktär att ta emot kontanter på bemannade försäljningsställen och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på hur ett utvidgat ansvar för Riksbanken att garantera att kontanter kan användas i hela landet kan tydliggöras och formuleras och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda behovet av att utöka rätten att betala med kontanter till att också omfatta vissa tjänster av offentligrättslig karaktär från myndigheter eller de privata aktörer som utövar myndighet (t.ex. vårdrelaterade tjänster) och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag om en lämplig tillsynsmekanism för hur den nya lagen i fråga om livsmedelsbutiker och apotek följs och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda utökade möjligheter att betala räkningar kontant och krav på att ta emot utbetalningsavier och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att införa en beloppsgräns för kontanta betalningar i syfte att motverka penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att utreda statens respektive de privata aktörernas ansvar för att upprätthålla en robust transportinfrastruktur för kontanterna och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att regeringen initierar ett arbete för att utveckla lösningar för digital inkludering på betalningsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt bör återkomma med ett bredare lagförslag som säkerställer tillgången till och hanteringen av kontanter i hela landet, i enlighet med vad som anförs i motionen, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda en mer långtgående skyldighet att ta emot kontanter, inklusive för offentligrättsliga tjänster samt tjänster av offentligrättslig karaktär, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en plan för hur skyldigheten att ta emot kontanter kan förenas med ändamålsenlig tillsyn och sanktioner och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om skyldighet för livsmedelsbutiker och apotek att ta emot kontant betalning

Härigenom föreskrivs följande.

Skyldighet att ta emot kontant betalning

1 § Livsmedelsbutiker inom detaljhandel och apotek är skyldiga att ta emot kontant betalning vid försäljning av varor och tjänster på fysiska försäljningsställen med bemannad kassa.

Som kontanter räknas sedlar och mynt.

Skyldigheten gäller för en betalning som avser högst 0,1 prisbasbelopp och högst 25 mynt.

Begränsningar av skyldigheten att ta emot kontant betalning

2 § Skyldigheten i 1 § gäller inte om den gör att

1. säkerheten inte kan upprätthållas på försäljningsstället, eller
2. det inte går att hålla försäljningsstället öppet på grund av kostnaden för att hantera kontanter.

Undantag vid enskilda försäljningar från skyldigheten att ta emot kontant betalning

3 § En livsmedelsbutik inom detaljhandeln eller ett apotek får neka att ta emot kontant betalning vid en enskild försäljning om det finns något godtagbart skäl för det.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster dels att 9 kap. 1–3, 6, 7 och 13 §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas en ny paragraf, 9 kap. 1 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

1 §¹

Sådana kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som till konsumenter tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner, ska tillhandahålla tjänster som gör det möjligt att ta ut kontanter från dessa konton (platser för kontantuttag) i betryggande utsträckning i hela landet.

Sådana kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som till konsumenter tillhandahåller betalkonton med grundläggande funktioner, ska tillhandahålla tjänster som gör det möjligt att ta ut kontanter från dessa konton (platser för kontantuttag) i betryggande utsträckning i hela landet. *Detsamma gäller för tjänster som gör det möjligt att sätta in kontanter på sådana konton (platser för kontantsättning).*

Sådana kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som till företag tillhandahåller betalkonton, ska tillhandahålla tjänster som gör det möjligt att sätta in kontanter på dessa konton (platser för dagskassinsättningar) i betryggande utsträckning i hela landet.

Första och andra styckena gäller endast institut och filialer som den 1 juli närmast föregående år hade mer än 70 miljarder kronor i inlåning från allmänheten.

1 a §

Kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som anges i 1 § andra och tredje styckena ska till företag tillhandahålla behovs- anpassade och även i övrigt lämpliga tjänster för växelhantering och dagskassinsättningar.

2 §²

Post- och telestyrelsen ska utöva tillsyn över att kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut

Post- och telestyrelsen ska utöva tillsyn över att kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut

¹ Senaste lydelse 2019:1226.

² Senaste lydelse 2019:1226.

uppfyller sina skyldigheter enligt 1 §.

uppfyller sina skyldigheter enligt 1 och 1 a §§.

3 §³

Post- och telestyrelsen får besluta att förelägga företag som tillhandahåller platser för kontantuttag *eller* dagskasseinsättningar att lämna de uppgifter som behövs för att styrelsen ska kunna utöva tillsyn enligt 2 §.

Post- och telestyrelsen får förelägga företag som tillhandahåller platser för kontantuttag, *kontantinsättningar* *eller* dagskasseinsättningar att lämna de uppgifter som behövs för att styrelsen ska kunna utöva tillsyn enligt 2 §.

Ett *beslut om* föreläggande får förenas med vite.

Ett föreläggande får förenas med vite.

6 §⁴

Post- och telestyrelsen ska inte överlämna ett ärende enligt 4 § och Finansinspektionen ska inte ingripa enligt 5 §, om det med beaktande av samtliga platser för kontantuttag respektive dagskasseinsättningar

Post- och telestyrelsen ska inte överlämna ett ärende enligt 4 § och Finansinspektionen ska inte ingripa enligt 5 §, om det med beaktande av samtliga platser för kontantuttag, *kontantinsättningar* respektive dagskasseinsättningar

1. finns tillgång till sådana platser i betryggande utsträckning i hela landet, eller

2. endast är ett ringa antal personer som inte har sådan tillgång som avses i 1.

7 §⁵

Sanktionsavgiften ska beräknas till produkten av

1. det antal personer, avrundat nedåt till närmaste tusental, som inte har tillgång till platser för kontantuttag respektive dagskasseinsättningar i betryggande utsträckning i hela landet (avvikelsen),

1. det antal personer, avrundat nedåt till närmaste tusental, som inte har tillgång till platser för kontantuttag, *kontantinsättningar* respektive dagskasseinsättningar i betryggande utsträckning i hela landet (avvikelsen),

2. institutets inlåning från allmänheten i förhållande till den genomsnittliga inlåningen från allmänheten den 1 juli närmast föregående år för samtliga kreditinstitut och filialer till utländska kreditinstitut som omfattas av 1 § första och andra styckena, och

3. 5 000 kronor.

13 §⁶

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, för tillämpningen av 1 §, meddela före-

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, för tillämpningen av 1 §, meddela före-

³ Senaste lydelse 2019:1226.

⁴ Senaste lydelse 2019:1226.

⁵ Senaste lydelse 2019:1226.

⁶ Senaste lydelse 2019:1226.

skrifter om det högsta antal personer som får ha ett visst längsta vägavstånd i kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för kontantuttag respektive *dagskasseinsättning*.

skrifter om det högsta antal personer som får ha ett visst längsta vägavstånd i kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för kontantuttag, *kontantinsättningar* respektive *dagskasseinsättningar*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avvikelser enligt 7 § 1 ska fastställas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.